

DÉLMAGYARORSZÁG

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

79. évfolyam, 1. szám
1989. január 2., hétfő

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára: 4,30 forint

1988

Azt mondják az idősebbek, hogy 1956 volt még ilyen, szorongásokkal teli esztendeje a magyaroknak. Tavaly — a korábbi visszalépést követően — már zuhant az életszínvonal, különösen a bérből és nyugdíjból élők között. Százazrek — sokak szerint kétmillió honfitársunk — élnek a létminimumon, s időközben a megyei és felső vezető körök visszaéléseitől, panamáitól hangos a sajtó, ráadásul az újjazdag réteg egyre hivalkodóbb presztízs fogyasztással hergeli a szegényedőket.

A politikai élet felbolydult méhkasából már nemcsak döngicselő, hanem fullánkjakat próbálgató egysédek is kiröppentek. Az új pártok és a pártszerűen működő egyesületek, szövetségek, társaságok, mozgalmak és baráti körök minden oldalról megpróbálják a hatalom türelmét. Sokan úgy vélik, a szakadék felé sodródik ez az ország, mert túl sok változás történt rövid hét hónap alatt, s — ahogy odafönt fogalmaznak — kezelhetetlenné válhatnak a folyamatok.

Megmondom őszintén, engem meglep, hogy a politikai élet rétegződésétől még a történelmi ismeretekkel rendelkező emberek is tartanak. Többször leírtam, most sem másítom meg a meggyőződésemet: helyesen politizálni csak a történelem nagy összefüggéseinek ismeretében lehet. Ennek megfelelően a tömegtájékoztatásnak és a sajtóban megszólaló vezetőinknek nem 1956 tragikus évére kellene utalni, hanem például a spanyol mintára.

Franco tábornok egy tömbből faragott politikai rendszere négy évtizedig hallgatásra kényszerítette a másként gondolkodókat. Mivel minden ember másként gondolkodik, a hatalom birtokosán kívül mindenkinek hallgasson volt a neve. Az igazságok így hazugságként bújta meg, s az atyáskodó fensőbb — engedékenyebb óráiban — eltűrte a fél-igazságok kimondását, belátván: a valóságnak nem megfelelő helyzetelemzésből nem következhet hatékony, politikai erők által fölhasználható közlekedetlenség, közvélemény.

Aztán Franco is elfűt rendszerével együtt a történelmi emésztőjében, s abban az országban, ahol évtizedekig a szorongó suttogás és a kalodában tartott ellenzékiesség jellemezte a legjobbakat is, egy esztendő alatt százezer alternatív szervezet, társaság, közöttük hat tucat politikai párt született.

Aki a társadalom monolit, zárt egységét tényként fogadta el a hazai szocializmus négy évtizedének termékeként, most biztosan zavartan veszi tudomásul, hogy a munkás-paraszt hatalommal szövetséges értelmiség, no meg az alkalmazott réteg mohosodó képlete enyhén szólva nem fejezi ki a létező tényezőket. Ilyen esetben a legkönnyebb farkast, azaz ellenséget kiáltani, fegyveres testületekkel fenyegetőzni, és hűségnyilatkozatokat tenni..., de kinek is?

Javasolom, folytassuk a történelmi párhuzamot Hispania és közöttünk! Igaz, hogy kapitalista viszonyok között, királlyal és baszk szeparatistákkal, néhány fegyveres puccskísérlettel, de polgárháború és terror nélkül lett sokszínű, demokratikus társadalom a spanyol. Nem az egyszólamúságot kell tehát visszasírni, hanem köszönteni az újat, a harmóniát.

Nem beszéltek félre: Magyarországon éppen negyven éve volt utoljára ilyen harmonikus a társadalom. Mielőtt néhányan a telefonért nyúlnának, tegyük föl örmagunknak a kérdést: a hatalmi szóval elrendelt mellesbeszélés vagy a gondolatok szabadsága a demokratikus szocializmus eszménye? En az utóbbi mellett állok, elismerve az elismerendőt, de nem kívánok életem végéig a Vivmányok című szoborcsoport körül tiszteletköröket bakázni, pusztán azért, mert ez év májusáig ilyen volt a kötelezően előírt gyakorlat. Egyszerűen időpocsékolásnak tartom ugyanis, ha a mai gondok nem lenyegi megfogalmazására összpontosítunk.

Ilyen módon a középpontban a múlt és a helyzet pontos értékelésének igénye áll. Utóbbiról szólva végre tisztázunk kellene, hogy ilyen szelíd és mértéktartó ellenzék esetében újfent külföldi körök által felbújtott cápafigurákra gondolni — politikai baklövés. Beláttuk, hogy a hivatalos vágyalmok törvénybe iktatása a legutóbbi évtizedekben azonos volt a káros voluntarizmus. Újajta — negatív — voluntarizmus lenne ma az ellenség fantomképét rajzolgatni.

Úgy tünik, képtelenek vagyunk görcsök nélkül meghallgatni vagy — engedelmet kérek — elfogadni a miénktől eltérő véleményeket. A terjedelemre való tekintettel egyetlen példa engedtesék meg: a Magyar Demokrata Fórum megbirálja az MSZMP népesedéspolitikáját, mondván: a szociális jutatóások rendszere és a megélhetés általános gondjai miatt sorvad a magyar. A párt erre föl hívja a figyelmet arra, hogy létezik gyed és gyes, várható a családi jövedelemadó, egyébként pedig kis türelmet kér. Az MDF adatokkal bizonyítja, hogy éppen egy negyed gyermek eltartására elegendő a családi pótlék, a párt az államkasszára hivatkozik, az MDF a veszteségekre mutat rá, a párt a várható munkanélküliségre, az MDF a herdálásra hívja föl a figyelmet, a párt — egyetértőleg — a kormányprogramra hivatkozik.

Sportszerű ütközet, amely a végtelenségig folytatható. Természetesen parlamentarizmussal, láthatóvá tett, nyilvános döntési folyamatokkal, világos és a fenyegetéseket kerülő érveléssel, ötleteket és gondolatokat ébresztő vitákkal.

Úgy, mintha Európában élnénk.

Plusztus Imre

Megelőzés, szelektív vámvizsgálat, zöld folyosó...

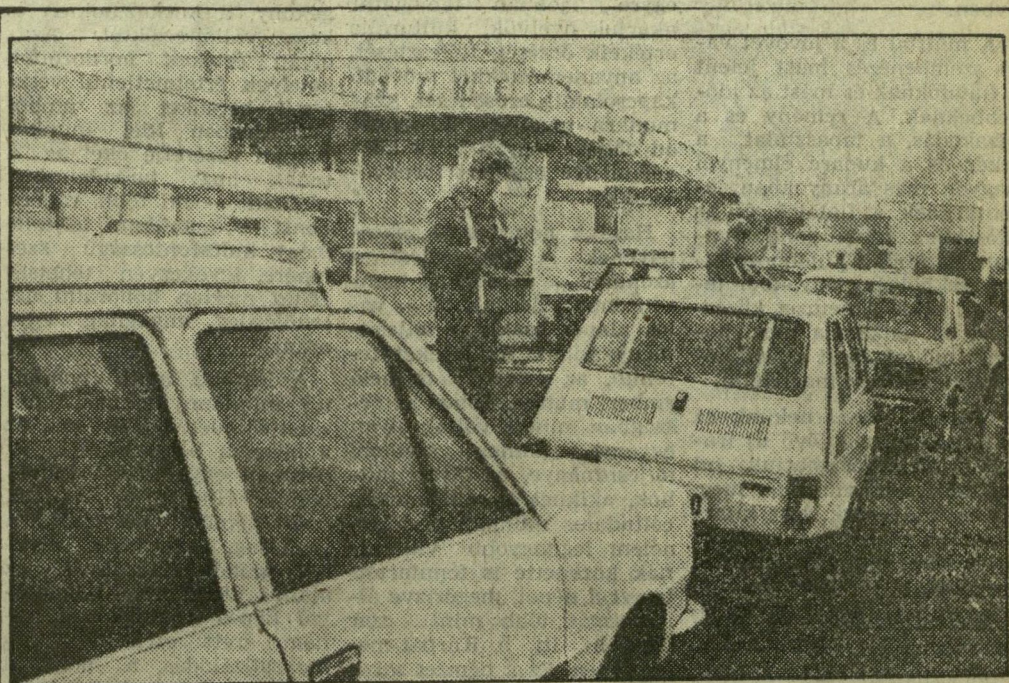
Bővítéseket terveznek a rőszkei határátkelőnél

Jó néhányszor átéltem már a Magyar Népköztársaság államhatárát. Jó darabig csak a szocialista országok felé, aztán egyre többször Hegyeshalomra. A határátkeléseket azonban a mai napig nem tudtam megszokni. Nem tudok nyugodni maradni, huszonevével ezelőtt ugyanis észrevétlenül belénk nevelték az izgalmat. Egyszer a törvényszerűvé vált, nekünk negyveneseknek, hogy a határon bármi lehet, ott kémeket, csempészeket, kábítószereket kapcsolnak le, terroristák lövöldözhetnek...

Egy kép rajzolódik elém, amikor Törökországból hazafelé jövet a bolgár határnál 3 órát vártak bennünket. Előre kell bocsátanom, csak tranzitról volt szó. Mégis idegesek voltunk. Mindenkit leszállítottak az autóbusról, aztán gyalog „kitereltek” bennünket az esőre. Az osztrákok emeleletes Mercédeseiből pedig dobent, kíváncsi szemű emberek kísérték utunk, azaz bevonulásunk Bulgáriába. A sógorok nem voltak idegesek, nem volt okuk rá. Nekik nem kellett kiszállni, 10 perc után már roboghattak Jugoszlávia felé. Mi viszont, szocialista testvérek, összetartottunk! Biztos az „egy táborbeliség” miatt volt velünk ez a kivétel, hogy minél több időt töltünk el egymással... Eből a „megkülönböztetett” tiszteletből viszont egyikünk sem kért! Szóval az idegesség bennem maradt. Szerencsére ez az állapotom nem fokozódott, mondhatnám hullámozott. Jugoszláviában ugyanis a be- és kilepésnél is ugyanúgy vettem emberszámba, mint a nyugati turistákat. Szóval egyszerűen büszke lettem arra, hogy magyar vagyok. Előre rettegettem a magyar vámosoktól. Majd ők most szétrázzák az autóbust, egyik-köjük igérte is, kiutazásunkkor. És akkor, életemben először, kellemes meglepetés ért. Udvarias „vámos” lépett fel az autóbusz lépcsőjén. Értelmesen rövid tájékoztatót tartott, hogy mi mennyi, mit hova kell írni, majd összeszedve a vámaru-nyilatkozatokat, elnézést kérve tájékoztatót bennünk, hogy 8 autóbusz futott be egyszerre Törökországból, ezért legalább 2-3 órá várakozásra kényszerülünk. Addig azonban töltjük el kellemesen az időt a büfében. Csak ámul-tam... Így is lehet! Egy-szeriben úgy éreztem, hogy nagyon jó hazaérkezni. Nagyon jó mindjárt a határon ilyen magyarokkal találkozni. És jó magyar állampolgárnak lenni!

Tudom jól, a vámos is ember. Azt is, hogy őket is felbosszanthatják, mérgek lehet az adórendszerre, a bérezésre, családi bosszúságok borzolhatják a kedélyét. Hatalmával soha nem élhet vissza, csak gyakorolhatja, legfőképpen emberi módon.

Két ünnep között jutott eszembe, hogy kilátogassak a határra. Kíváncsi voltam, hogy dolgoznak a vámosok. Kíváncsi voltam, most ideges lesz-e, amikor nem az én bőrömről megy ki a jatek. Deres már a határ —

Képeink jöszerevel bemutatni sem igen tudják, milyen és mekkora forgalommal kell megbirkózniuk manapság a rőszkei határátkelőben dolgozóknak. Határőröknek és vámosoknak egyaránt. A forgalom lassanként már-már akkora, amekkorát jöszerevel eléddig csak a teljesen „nyitott” határu nyugat-európai országok közötti határátkelőhelyein láthatott az ember. Legfőképpen a feltételek még nem azonosak az ottanakkal.

Az viszont alighanem tény, hogy az utazási lehetőségek legújabb bővítése után, amikor a világtűléhez immár valuta-váltási kötelezettség nélkül társul, főltehetően még nagyobb forgalomra kell fektészünk határainkon. Ehhez nyilván hoz-

Somogyi Károlyné felvétele

zátartoznak a szervezettleg is megújuló feltételek, de az a szakmai tudás, biztonság és tisztességtelenség az újra is, amelyről a határokon dolgozók egyre inkább tanúbizonyságot tesznek. Felső képünk például kitűnően érzékelteti azt, hogy a határőrök ru-

galmasan alkalmazkodnak az autófolyam növekedéséhez; több sávban — és a kocsi elebe menve — gyorsan és segítőkészen végzik munkájukat: az utasok levelek kezelését.

Mostani összeállításunkban az utazás világába szeretnénk bepillantani.

éneklik a rádióban. Dernek azonban nyoma sincs. Hét-agra sőt a nap, márciust idező tavasz a tében!

Dömötör István örnagy, a rőszkei vámhivatal parancsnoka kávéval fogad íródjában. A határforgalom vámrásszerű emelkedésére számítottam az új útlevéltörvény után, ezzel szemben váratlanul ér a parancsnok tájékoztatója.

Szeptember végéig az elmúlt évi forgalomhoz viszonyítva 8-10 százalékkal csökkent a forgalom a rőszkei határátkelőnél. Ez a meglepő adat azzal magyarázható, hogy az új útlevéltörvénnyel életbe lépett a kötelező valutaátlatottság is. A magyar turisták sajnálták valutájukat Jugoszláviában elkölteni, inkább a bécsi bevásárlótúrákra spóroltak. Októbertől azonban megváltozott a helyzet, hiszen az újabb intézkedések után a magyar turisták hivatalosan kiváltott valuta nélkül is utazhattak Jugoszláviába. Ettől kezdve a határforgalom megduplázódott. Napi forgalmunk a hét elején 8-15 ezer, a hétvégeken 24-26 ezer ember.

Bevásárlótúrákra nemcsak Bécsbe utazik a magyar. Újabb nagy sikerre van az isztambuli „buliknak” is. Erzik ezt a rőszkei határátkelőn?

A Törökországba utazó csoportok száma növekedett. Naponta 100-140 autóbusz közeledik Rőszkenél a két irányba. Volt olyan napunk is, hogy egyetlen déli előtton 25 autóbusz futott be kis időtérrel. Emellett napi átlagban 250-300 tehergépkocsi lép be az országba, illetve hagyja el a rőszkei határátkelőt. Szakaszos váltásokkal dolgozunk, mindig a forgalomnak megfelelően.

Milyen módszerek alapján végzik munkájukat a vámosok?

Elsődleges célunk a megelőzés. Nagy gondot fordítunk a tájékoztatásra. Mindenkor ismertetni kell a csoportoknak az érvényes deviza- és vámszabályokat.

Gyakran találkoznak szabálysértésekkel?

A jogsértések nem érik el az egy ezreléket. Az idén januártól novemberig csak 888 személy ellen indítottunk eljárást vám- és devizasabályt sértő cselekmény elkövetésének alapos gyanúja miatt.

A határátkelőhely a forgalomhoz képest eléggé szűk. Ez az egyik oka annak, hogy balszerencsés esetben több órát kell várakozni?

Bővítéseket tervezünk a jövőben, sőt szeretnénk

különválasztani az utas- és kamionforgalmat. A kiutazó mostani 2 sáv helyett, 4 sávra állunk át, s ha tovább növekszik a forgalom, tervezzük a zöld és piros folyosó bevezetését is. A többórás várakozás azonban nemcsak a mostani szűkös állapotok miatt adódik, hanem azért is, mert a csoportok idegenvezetői nem készülnek fel az utazásra megfelelően. Nincs mindenkinek vámaru-nyilatkozat nyomtatványa, hiányos az utasnévsor, lejárt az útlevél érvényessége, nincs statisztikai lap, valutakiviteli engedély stb. Ezek a hiányszágok aztán mind idővesztéseket, várakozást okoznak. Azok, akik felkészültek az utazásra, betartják a törvényeket, nem kell hosszabb ideig várakozniuk a határon. Szelektív vámvizsgálati módszert alkalmazunk, rutin dolga, hogy a 40 utasból éppen azt az ötöt vizsgálja át a vámos, akiből 1-2 fennakadhat a rostán.

A közelmúltban volt-e kiemelkedően sikeres vizsgálatok?

Eppen a napokban, amikor egy török állampolgárnál 40 deka aranyat találtunk. Az első összegeze-

(Folytatás a 3. oldalon.)